

Література:

1. Конституція України: Закон України від 07 лютого 2019 року, N2680VIII. <https://www.president.gov.ua/documents/constitution>
2. Власов А.В. Запобігання фінансування тероризму в Україні. Окремі питання теорії і практики. 2024. УДК 343.3/7 Ст 200-201. <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2025/01/34-3.pdf>
3. Лисько Т.Д. Особливості кримінологічної характеристики особи колаборанта. 2022. УДК 343.918.2. Ст 92-96. http://pp-law.in.ua/archive/4_2022/15.pdf
4. Кримінальний кодекс України № 2114-IX від 03.03.2022. Ст. 111, ст. 111-1. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
5. Закон України «Про Службу Безпеки України» № 4156-IX від 18.12.2024. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-490-3-39>

ДИДЖИТАЛІЗАЦІЯ ТА ІННОВАЦІЇ СУЧАСНИХ СЕРВІСІВ ДЛЯ СПРОЩЕННЯ МИТНИХ ПРОЦЕДУР ДЛЯ ГРОМАДЯН

Нестерова К. С.

*кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри економіки і міжнародних економічних відносин
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

Запорожець Д. А.

*здобувач 2 курсу спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

В умовах глобальних змін національна система митного адміністрування є дієвим і ефективним інструментом впливу на відновлення економічних процесів в державі, формування стратегій її стійкого розвитку та гарантом у забезпеченні захисту економічних інтересів України.

В умовах несприятливого зовнішнього середовища, функціонування митних органів у вимушено скороченому складі, в стані тривалої військової агресії з боку сусідньої країни, особливої актуальності набувають завдання управління митною системою держави як цілісної системи. Адже налагоджені та збалансовані етапи митного адміністрування,

вдосконалення механізму митного контролю на основі системи управління ризиками, здатність оперативно та своєчасно реагувати на виклики як в зовнішньому, так і внутрішньому середовищі суб'єктів господарювання, сприятимуть не лише підвищенню ефективності роботи митних органів, а й відновленню та розвитку України через інноваційні стратегії та практичні рішення сервісів, що спрощують митні процедури, зокрема для громадян, що перетинають митний кордон та переміщують через нього товари та транспортні засоби, що підлягають декларуванню.

Сучасні правові засади визначають, що митні інтереси України – це національні інтереси України, забезпечення та реалізація яких досягається шляхом здійснення митної справи [1, ст. 4]. Також положеннями Митного кодексу України встановлені порядок і умови переміщення товарів через митний кордон України, їх митний контроль та митне оформлення, застосування механізмів тарифного і нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, справляння митних платежів, ведення митної статистики, обмін митною інформацією, ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності (далі – УКТ ЗЕД), боротьба з порушеннями митних правил та інші заходи, які становлять митну справу [1, ст. 7].

Питання взаємодії митних органів і громадян – суб'єктів декларування автотранспортних засобів, що ввезені для власних потреб і використання на митній території України, на сьогодні залишається інформаційно складним та потребує максимально автоматизувати контрольні заходи для нівелювання «людського фактору», налагодження чіткої інформаційної взаємодії між суб'єктами митного регулювання та суб'єктами декларування з дотриманням чинного законодавства. Зокрема, для поміщення у митний режим імпорту легкового автомобілю (товару) необхідними умовами для виконання є наступні.

1. Обов'язкове подання митному органу, що здійснює випуск товарів, документи на такі товари (легковий автомобіль).

2. Оплата митних платежів, якими відповідно до законів України обкладаються такі товари під час ввезення на митну територію України в режимі імпорту.

3. Забезпечення виконання встановлених відповідно до закону вимог щодо заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності [1, ст. 75].

При цьому суб'єкту декларування слід проаналізувати особливості пропуску та оподаткування товарів, що переміщуються через митний кордон України саме громадянами. Зокрема митне оформлення легкового автомобілю, ввезеного на митну територію України, до прикладу за товарною позицією 8703 згідно з УКТ ЗЕД (Автомобілі легкові та інші моторні транспортні засоби, призначені головним чином для перевезення

людей), що підлягає державній реєстрації, здійснюється у будь-якому митному органі на всій митній території України з обов'язковим пред'явленням цьому митному органу [1, Розд. XII].

При митному оформленні таких товарів подання попередньої митної декларації, доставка та пред'явлення легкового автомобілю митному органу, яким оформлена така попередня митна декларація, є обов'язковими. Однак, при митному оформленні легкового автомобілю (8703 згідно з УКТ ЗЕД) у пункті пропуску через державний кордон України попередня митна декларація не подається.

Також митним законодавством передбачено зобов'язання перевізника (особа, яка переміщує товари) у встановлені терміни подавати загальну декларацію прибуття (далі – ЗДП) до митного органу, у зоні діяльності якого розташовано пункт пропуску через державний кордон України, де товари вперше перетнуть митний кордон України завчасно (до фактичного прибуття таких товарів на митну територію України). ЗДП подається у вигляді електронного повідомлення, засвідченого електронним цифровим підписом, або через інтерфейс для подання такої декларації, розміщений на офіційному веб порталі Держмитслужби [1, ст. 191, 194; 6].

Зауважимо на особливості митного оформлення транспортних засобів, що ввозяться громадянами на митну територію України для вільного обігу, а саме: такі товари підлягають письмовому декларуванню та митному оформленню з оподаткуванням ввізним митом за повними ставками Митного тарифу України, акцизним податком і податком на додану вартість за ставками, встановленими Податковим кодексом України [1, 2, 3, 5].

При цьому документальне підтвердження для транспортних засобів, що були зареєстровані у відповідних реєстраційних органах іноземних держав і ввозяться в Україну для вільного обігу, є необхідним для надання у митницю призначення з відміткою про зняття з обліку в цих органах.

Згідно з вимогами національного законодавства, першу державну реєстрацію в Україні ввезених транспортних засобів здійснюють за умови їх відповідності екологічним нормам: нових транспортних засобів (8703 згідно з УКТ ЗЕД) – за умови їх відповідності екологічним нормам не нижче рівня «ЄВРО-5», а транспортних засобів (8703), що були в користуванні, не нижче рівня «ЄВРО-2» [4].

Вичерпний перелік документів та відомостей, які подаються митному органу разом з митною декларацією на заявлений легковий автомобіль, регламентовано митним законодавством [1, ст. 335]. Проте для забезпечення нейтралізації ризиків під час виконання митних формальностей, зокрема проведення форматологічного контролю, є необхідність перевірки товаросупровідних і товаротранспортних документів щодо наявності виправлень, підчищень, затертостей, ознак внесених змін, ознак сканування у полях і графах, які визначають вагу,

вартість, найменування товарів, назву компанії, інші відомості для цілей митного контролю та оформлення заявленого транспортного засобу (товару).

Враховуючи позитивні й негативні історії суб'єктів господарювання за результатами здійснених митних оформлень транспортних засобів, застосовуючи індикатори ризиків, які можуть використовуватись посадовими особами митниць для обрання форм та обсягів митного контролю на підставі результатів застосування системи управління ризиками, за допомогою інформаційних технологій Державна митна служба тримає курс на діджиталізацію (оцифрування) та впровадження інновацій для зручності, в тому числі й громадян. Зокрема митні органи активно використовують і штучний інтелект для розробки сучасних сервісів, що спрощують митні процедури. Це застосовано в оновленні розділу «Ввезення легкового автомобіля» в особистому кабінеті на порталі «Єдине вікно для міжнародної торгівлі». Як наслідок такого нововведення, громадянин (суб'єкт декларування) має технічні можливості заявити легковий автомобіль за митною декларацією, яку може сформулювати простіше та швидше, завдяки двом ключовим сервісам:

- 1) Розпізнавання характеристик автомобіля за VIN-кодом. Достатньо ввести VIN-код, і система в заданому пошуку спробує знайти технічні дані транспортного засобу.

- 2) Автоматичне заповнення частини граф митної декларації на основі фото техпаспорта. При цьому достатньо завантажити зображення наявного документа і штучний інтелект прочитає всі можливі характеристики автомобіля, що містяться у техпаспорті. Решту даних система запропонує на основі VIN-коду [6].

За результатами проведеної роботи з боку митних органів забезпечено спрощення для громадянина-декларанта етапів заповнення митної декларації, перевірки та своєчасного подання в електронному форматі, що в свою чергу робить митне оформлення зручним, швидким і технологічним. Виконуючи функції з митного адміністрування фахівці Держмитслужби постійно працюють над розширенням цифрових сервісів, щоб кожен користувач відчув переваги сучасної митниці. Ефективна інформаційна взаємодія, взаємна проінформованість суб'єктів такої взаємодії – митних органів і громадян позитивно випливає на розробку та подальше вдосконалення митних сервісів. Держмитслужба є відкритою до нових технологій і потреб громадян та забезпечує захист економічних завдань і здобутків України. На практиці підтверджено, що діджиталізація – це не просто тренд, а реальні кроки для скорочення часу та зусиль громадян під час проходження митних формальностей.

Література:

1. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI (зі змінами) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#n316>
2. Закон України Про Митний тариф України від 19.10.2022 № 2697-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-20#Text>
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (зі змінами) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
4. Закон України Про деякі питання ввезення на митну територію України та проведення першої державної реєстрації транспортних засобів від 06.07.2005 № 2739-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2739-15#Text>
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 450 «Питання, пов'язані із застосуванням митних декларацій» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/450-2012-%D0%BF#Text>
6. Офіційний сайт Державної митної служби України: <https://customs.gov.ua/>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-490-3-40>

THE EFFECTIVENESS OF INTERNATIONAL SANCTIONS AGAINST THE RUSSIAN FEDERATION

Olshak M. V.

Postgraduate Student

International Humanitarian University

Odesa, Ukraine

The subjective prerequisites for the effectiveness of international legal sanctions depend on the political will of the subjects of international law, the choice of the appropriate legal position that will determine the launch and functioning of the coercion mechanism, as well as on the will of the offending state, which will decide to obey the requirements of the international community and fulfill the requirements sanctions resolution or refuse to implement them.

In such conditions, the national priorities of these states, the implementation of which depends on the preservation of the ruling regime, territorial integrity, own national or religious identity, are placed above the interests of regional and world security and are considered by the ruling regime as an inviolable principle of national self-preservation. Defending such priorities, states are not inclined to give up or adjust state policy, even under the pressure of collective sanctions, and